

EGE CANSEN

Hacim çok, gelir az

21 Eylül 2017

Yazarlar

Revize edilmiş resmi istatistiklere göre Türkiye'nin Gayri Safi Yurtiçi Hasılası (milli gelir diye okuyabilirsiniz) 2017 yılının ilk çeyreğinde yüzde 5.2, ikinci çeyreğinde ise yüzde 5.1 artmış. Yine resmi hesaplara göre ilk çeyrekteki (ocak, şubat, mart) yüzde 5.2'lik büyümenin, yüzde 2.2'si mal ve hizmet ihracatının, mal ve hizmet ithalatından daha fazla artmasından kaynaklanmış. Diğer bir deyişle eğer böyle bir ihracat artışı olmasaydı birinci çeyrekteki GSMH büyümesi yüzde 3 (5.2 eksi 2.2) olacaktı. Hakeza 2017'nin ikinci çeyreğinde (nisan, mayıs, haziran) GSMH, yüzde 5.1 büyümüş. Bu büyümenin de yüzde 1.8'i de mal ve hizmet ihracatının, aynı dönemdeki ithalatından daha çok artmasından kaynaklanmış. Yani böylesi bir ihracat artışı olmasaydı büyüme yüzde 3.3'te kalacaktı. Ben de bu sonuçlar "Cari İşlemler Açığı" değişimleriyle tahkik edilmelidir diye düşündüm. Netice itibariyle mal ve hizmet ihracatı, mal ve hizmet ithalattan fazla artmışsa, bunun yansıması "Cari İşlemler Açığı" rakamlarında da gözükmelidir. Yani 2017 yılında, 2016'ya göre cari açık küçülmüş olmalıdır. Küçülmemişse bir izahı olmalıdır.

CARİ AÇIK ARTIYOR

Resmi istatistiklere göre 2016 yılının ilk çeyreğinde "Cari (İşlemler) Açığı" 7.87 milyar dolarmış. 2017 yılının aynı döneminde "Cari Açık" 7.96 milyar dolar olmuş. Yani küçülmemiş az da olsa artmış. İkinci çeyrekte fark daha da ciddi olmuş. 2016 yılında 11.16 milyar dolar olan açık, 12.86 milyar dolara çıkmış. Bırakın daralmayı cari açık 1.7 milyar dolar genişlemiş. Görünen o ki; 2017 yılında Türkiye'nin GSMH'sı 800 milyar dolar civarında oluşacak. Dolarının TL cinsinden fiyatının artması yüzünden Türkiye'nin GSMH rakamı TL olarak artarken dolar olarak düşebiliyor. Bazen de tersi oluyor. GSMH ilk yarıda 381 milyar dolar oldu. Eğer resmi hesaplara göre büyümenin yaklaşık yüzde 2'si mal ve hizmet ihracatının, ithalatından daha hızlı artmasından kaynaklanmış olsa, cari açığın kabaca 7.6 (yüzde 2 çarpı 381) milyar dolar daralması gerekecekti. Hâlbuki açık 1.7 milyar dolar genişlemiş. Şeytan bunun nesinde?

ZİNCİRLENMİŞ HACİM ENDEKSİ

Resmi makamlarca açıklanan Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla büyümesi “parasal” değil “miktersal” dır. Bu hesaba “Zincirlenmiş Hacim Endeksi” (2009=100) deniyor. Sosyal bilimlerin en büyük sorunu ölçmedir. Gerek ölçülen şeyin tanımı, gerek kullanılan ölçü birimi, gerek ölçme yöntemi, gerekse ölçüldüğü iddia edilen şeyin ne kadar ölçülebilir olduğu gibi yanıtlaması çok çetin sorular vardır. Çare, mademki ölçümde sorunlar var deyip ölçü almaktan (mesela milli gelir muhasebesinden) vazgeçmek değildir. O zaman sosyal bilimler ve özellikle iktisat bilim olmaktan çıkar. Ama GSMH büyümesi gibi siyaseti çok ilgilendiren rakamlar açıklanırken, yapılan ölçümün ve bulunan rakamın “ne anlama geldiği” kamuya doğru dürüst anlatılmalıdır. Aksi takdirde hem bu rakamların güvenilirliği ve hem de yayımlayan kuruluşların itibarı düşer. Son söz: Aritmetik doğru, hesap yanlış olabilir.

Yazarın Diğer Yazıları

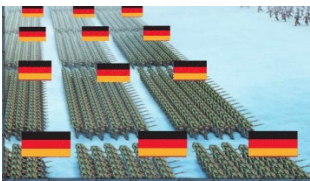

Kazan-kazan, kaybet-kaybet 17 Eylül 2017

İthal mallar iyi ithalat kötüdür 14 Eylül 2017

Güdümlü serbest piyasa ekonomisi 10 Eylül 2017

Tümünü gör

1 dakika oynadıktan sonra
neden herkesin bağımlı
olduğunu anlayacaksınız

**Yılın en iyi oyunu için
sadece 1 dakika!**

Bağdat Caddesi'nin en
geniş evleri asla
kapanmayacak
manzarasıyla sizi bekliyor.

YAŞAMI GENİŞLETİN

Honda NSX, Sport Hybrid
Sistemiyle 2017
Uluslararası Yılın Motor
Ödüllerinde "Yılın En İyi
Motoru"

Yeni Honda NSX

Evini 5 günde satan İsmet
Ayaz işin sırrını açıklıyor.

Evini Tam 5 Günde Sattı!

